

T.C.
TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : B.12.0.SGB.0.03-610- 16-28

Konu : Soru Önergeleri

09 Mayıs 2011

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi: 11.04.2011 tarihli ve A.01.0.GNS.0.10.00.02-30298 sayılı yazı.

İlgi yazı ekinde alman, Edirne Milletvekili Cemaleddin USLU'ya ait 7/19121 ve 19125 esas nolu, Eskişehir Milletvekili Beytullah ASİL'e ait 7/19122 esas nolu, Antalya Milletvekili Hüsnü ÇÖLLÜ'ye ait 7/19123 esas nolu, Adana Milletvekili Yılmaz TANKUT'a ait 7/19124 esas nolu ve Mersin Milletvekili Mehmet ŞANDIR'a ait 7/19131 esas nolu, yazılı soru önergelerine ilişkin Bakanlığımız görüşleri ekte sunulmaktadır.

Bilgilerinize arz ederim.

Mehmet Mehdi EKER
Bakan

EKLER:

- 1- Görüş 7/19121 (1 sayfa)
- 2- Görüş 7/19122 (3 sayfa)
- 3- Görüş 7/19123 (1 sayfa)
- 4- Görüş 7/19124 (3 sayfa)
- 5- Görüş 7/19125 (3 sayfa)
- 6- Görüş 7/19131 (3 sayfa)

YAZILI SORU ÖNERGESİ

Önerge Sahibi

:Mehmet ŞANDIR

Mersin Milletvekili

Esas No

:7/19131

2009/15201 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile ortaya konulan Yeni Fındık Stratejisinde ruhsatlı alanlarda üretim yapan fındık yetiştiricilerine "Alan Bazlı Gelir Desteği", ruhsatsız alanlarda fındık yetiştiriciliği yapanlara ise alternatif ürünlere geçmeleri halinde "Telafl Edici Ödeme" yapılmasının kararlaştırıldığı, stratejinin 2009-2012 yılları arasında 3 yıl süre ile uygulanacağı kamuoyuyla paylaşılmıştır. Yine söz konusu strateji ile 406 bin ha ruhsatlı alandaki 209 bin üreticiye "Alan Bazlı Gelir Desteği" ve 176 bin ha ruhsatsız alandaki 81 bin üreticiye "Telafl Edici Ödeme Desteği" verileceği belirtilmiştir.

Özellikle taban arazilerde fındık yerine alternatif ürüne geçen üreticilere yapılacak desteklerle, katma değeri yüksek ürünlerin yetiştirilmesinin sağlanacağı ve 3 yılın sonunda ruhsatsız alanlarda fındık üretimine izin verilmeyeceği belirtilmiştir.

Ancak, kamuoyuyla paylaşılan bilgilerden ilk yıl uygulamalarından telafl edici ödeme desteğinden yalnız 327 üreticinin yararlandığı, 354 ha alan için 1,06 milyon TL Telafl Edici Ödeme gerçekleştirildiği anlaşılmaktadır.

İkinci uygulama yılında da fındık üretiminden vazgeçen üreticilerin sayısının son derece sınırlı olacağı bilinmektedir. Bu haliyle esasında stratejinin bir ayağının daha başlangıçta yürütülemediğini ifade etmek yanlış bir değerlendirme olmayacaktır.

Öte yandan, 2009 yılında ortaya konan strateji ile üreticilere sağlanacak alan bazlı desteğin 406 bin ha olarak belirlenen ruhsatlı alanlardaki üreticilere sağlanacağı belirtilmiş, ancak daha sonra yapılan değişiklikle fındık dikimine izin verilen alanlarda genişlemeye gidilmiştir. Yine, bu konuda en son 2011 yılında fındık dikimine izin verilen alanlar daha da genişletilmiştir.

SORU 1) Açıklanan fındık stratejisinin bir ayağı olan; başta taban araziler olmak üzere izinsiz üretim alanlarında alternatif ürün desteği (telafl edici ödeme) sağlanarak alternatif ürüne geçişin sağlanamadığı düşünüldüğünde, fındık sektöründe 2011 ve daha sonraki yıllarda arz talep dengesi nasıl sağlanacaktır?

CEVAP 1). Ülkemizde iklim şartlarına ve fındık ürünündeki periyodisiteye bağlı olarak fındık üretimi 500-800 bin ton arasında değişmekte olup, 750-800 bin ton olan dünya tüketiminin %70-75'i ülkemiz tarafından karşılamaktadır.

Bakanlığımızca, 2009-2011 yılları arasında uygulamaya konulan Yeni Fındık Stratejisi" ile; 2844 sayılı Fındık Üretiminin Planlanması ve Dikim Alanlarının Belirlenmesi Hakkında Kanun ve 2011/1424 Sayılı "Fındık Alanlarının Tespitine Dair Kararda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Bakanlar Kurulu Kararı" ile fındık üretiminin yasal olarak belirlendiği alanlar dışında taban arazilerdeki fındık bahçelerinin sökülerek yerine arz açığı olan, Karadeniz Bölgesi ekolojisine uygun ve katma değeri yüksek bodur elma, kivi ve yaban mersini gibi meyveler ile domates, biber gibi sebzeler ile süs bitkileri yetiştiriciliği yapılması teşvik edilmektedir.

Bu kapsamda fındık bahçesini söküp alternatif ürüne geçen üreticilerimize ilk yıl 600 TL/da, ikinci yıl 450 TL/da, üçüncü yıl ise 300 TL/da destek verilmektedir.

Uygulamanın ilk yılında alternatif ürün desteğine (telafi edici ödeme) 327 üreticimiz başvurmuş, 354 ha alandaki fındık bahçesi sökülmüş ve üreticilerimize toplam 1.06 milyon TL ödeme yapılmıştır. 2010 yılı başvuruları devam etmekte olup, başvurular 30 Haziran tarihinde sona erecektir.

Yeni Strateji ile Toprak Mahsuller Ofisi tarafından fındık alımı yapılmadığından; piyasadaki arz/talep dengesi sağlanmakta ve fiyat oluşumu üretici lehine gelişmektedir. Nisan 2011 itibari ile fiyatlar 4.45-4.58 TL/kg aralığında seyretmektedir. Uygulanan yeni strateji ile sektörün geçmiş yıllarda yaşadığı sıkıntılar artık gözlenmemektedir.

Ancak, son yıllarda yaşanan küresel krizler dış pazar taleplerini olumsuz etkilese de ürün yelpazemizin geniş olması ve yeni pazarlara açılmakta oluşumuz ihracatımızda olumsuz bir sonuca neden olmamaktadır.

SORU 2)Strateji planlanırken fındık dikimine izin verilecek alanların nereler olacağı planlanmamış mıdır? Eğer planlanmış ise neden bu alanlarda iki kez genişlemeye gidilmiştir?

CEVAP 2) Birinci Alan Genişlemesi: Fındık üretimine izin verilen il ve ilçeler, 2001/3267 sayılı “Fındık Alanlarının Tespitine Dair Karar”ın yürürlüğe girdiği tarihteki idari sınırlar ile sınırlandırılmıştır. Ancak bu Karar’ın yürürlüğe girdiği 27 Kasım 2001 tarihinden sonra idari sınırlardaki değişikliklerden dolayı kapsam dışı kalan ilçeler 2009/15531 sayılı “Fındık Alanlarının Tespitine Dair Kararda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Karar” ile izin verilen alanlar kapsamına alınmıştır. 5 İlçenin izin verilen alan kapsamına alındığı bu değişiklikte sadece Gümüşhane İli Kürtün İlçesi geçimini büyük ölçüde fındık üretiminden sağladığı için kapsama alınmıştır.

İkinci Alan Genişlemesi: 2011/1424 sayılı BKK ile izin verilen alan kapsamına alınan ilçelerde fındık üretim alanlarının toplam üretim alanlarının % 40’ının üzerinde olması, üreticilerin geçimini büyük ölçüde fındık üretiminden sağlaması, fındık üretimine izin verilen ilçelerle ekolojik faktörler yönünden aynı özellikleri taşıması nedenleriyle yapılan düzenleme ile zaten mevcut olan fındık üretimi yasal hale getirilmiş, üreticilerin mağduriyetleri önlenmiştir.

SORU 3)Fındık dikim alanlarının genişletilmesine ilişkin düzenleme hangi idari gerekçelerle gerçekleştirilmiştir? Söz konusu düzenlemenin genel seçimlere yaklaşılan bir dönemde gerçekleştirilmesi tesadüf müdür?

CEVAP 3) Fındıktaki arz talep dengesi ile fındık ticaretindeki gelişmeler göz önünde bulundurularak ilgili kurum ve kuruluşlarla yapılan değerlendirmeler sonucunda düzenleme ve planlamaya gidilmiştir.

Fındık üretiminin planlanmasına yönelik çalışmalar 1983 yılında “2844 sayılı Fındık Üretiminin Planlanması ve Dikim Alanlarının Belirlenmesi Hakkında Kanun” un yürürlüğe girmesiyle başlamıştır. Kanun, bir Yönetmelik çıkartılmasını ve fındık üretimine izin verilen alanların tespit edilmesini öngörmekte olup, zaman içerisinde fındık üretiminin ülke ve dış pazar ihtiyaçlarına göre planlanmasına yönelik mevzuat düzenlenmiştir.

Kanunun 2 nci Maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “Bu Kanunun yürürlüğe girdiği

tarihten itibaren her beş yılda bir veya Ticaret Bakanlığınca lüzum görüldüğünde, talepteki gelişmelere göre tahmin edilen üretim hedeflerine ulaşabilmek için fındık üretimine izin verilecek yeni alanlar, Tarım ve Orman Bakanlığı ile Köy İşleri ve Kooperatifler Bakanlığınca müştereken kalite özellikleri ve arazi kullanma kabiliyet sınıflarına göre tespit ve Bakanlar Kurulu kararıyla ilan olunur.” hükmü gereğince izin verilen alanlarda yeni planlamalar yapılmakta, dikim alanları yeniden belirlenmektedir.

SORU 4)Hali hazırda TMO stoklarında bulunan 250 bin ton kabuklu fındığı nasıl değerlendirmeyi düşünüyorsunuz?

CEVAP 4)TMO, alımla oluşan 694 bin ton kabuklu fındık stokunu, arz talep dengesi içerisinde değerlendirerek 240 bin ton seviyesine indirmiştir.

Mevcut stokların 46 bin tonu devam eden yağ imalatlarına tefrik edilmiştir. Bakiye kısmın da yine piyasa dengeleri gözetilerek değerlendirilmesi planlanmıştır.

SORU 5)Son iki sezonda arzın talebe yakın gerçekleşmesi nedeniyle arz kontrolü yönünden bir sorun yaşanmamış ise de önümüzdeki üretim dönemlerinde yaşanması muhtemel arz talep dengesizliğinin giderilmesi için uygulanabilir bir planlama yapmayı düşünüyor musunuz?

CEVAP 5) Son yıllarda yaşanan küresel krizler dış pazar taleplerini olumsuz etkilemişse de fındık ürün yelpazesinin geniş olması nedeniyle ihracatımız olumsuz etkilenmemiştir. Fındık ürününün tüm Dünya ülkelerine pazarlanabilmesi için Fındık Tanıtım Grubu yoğun çalışmalar yapmaktadır. Yeni Fındık Stratejisi Uygulamaları 3 yıllık olarak planlanmıştır. Uygulamaların tamamlanmasını müteakip yapılacak değerlendirme sonucunda yeni planlamalara ve uygulamalara gidilebilecektir. Bugünden yapılacak çalışmalar öngörülen ibaret olacaktır.